

Kent Konseyi Kadın Meclisleri Üzerine Bir Değerlendirme: Silivri ve Şişli Kent Konseyi Kadın Meclisleri¹

Prof. Dr. M. Kemal ÖKTEM*

Doç. Dr. Uğur SADIOĞLU**

Dr. Öğr. Üy. B. Hande Gürsoy HAKSEVENLER***

Dr. Öğr. Üy. F. Ceren SADIOĞLU****

Arş. Gör. Aydın AKPINAR*****

İrem Ece AKPINAR*****

Öz: Bu çalışmanın amacı, yerel yönetimlerin en önemli katılım araçlarından biri olan kent konseylerini, kadın meclisleri boyutundan incelemektir. İstanbul'un iki farklı parti tipolojisine ve nispeten uzun dönemdir aktif bir kent konseyine sahip Şişli ve Silivri ilçe belediyeleri çalışmanın kapsamını oluşturmaktadır. Sosyal bilimlerde nitel analiz yöntemlerinden anket ve mülakat tekniklerine başvurulmuş çalışmada Silivri Belediyesi ve

¹ Bu makale, bir Avrupa Birliği programı olan ETKİNİZ tarafından desteklenen DES/AB/169 kodlu Kent Konseyi Kadın Meclislerinin İzlenmesi başlıklı projeden elde edilen sonuçlardan üretilmiştir. Projenin adı ile aynı başlıkla yayınlanan sonuç raporu niteliğindeki kitaptan farklı olarak makalede, konu ilgili literatürle ilişkilendirilmiş, bulgular derinlemesine analiz edilmiş ve sonuçlar bilimsel düzlemde tartışılarak çalışma yeniden kurgulanmıştır.

* Hacettepe Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, kemalok@hacettepe.edu.tr, <http://orcid.org/0000-0002-2040-426X>

** Hacettepe Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, ugursadi@hacettepe.edu.tr, <http://orcid.org/0000-0002-2454-4163>

*** Marmara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, hande.gursoy@marmara.edu.tr, <http://orcid.org/0000-0003-3711-5058>

**** Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Özel Hukuk Bölümü, ceren.sadioglu@hbv.edu.tr, <http://orcid.org/0000-0002-5751-8973>

***** Marmara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Yerel Yönetimler Bölümü, aydin.akpinar@marmara.edu.tr, <http://orcid.org/0000-0002-7392-6205>

***** İstanbul Aydın Üniversitesi, Teknoloji Transfer ve Proje Yönetim Ofisi, i.ece.akpinar@gmail.com, <http://orcid.org/0000-0001-5302-2893>

Makale Geliş Tarihi: 01.08.2022

Makale Kabul Tarihi: 20.09.2022

Şişli Belediyesi Kent Konseyi Kadın Meclislerinde (KKKM) bulunan, bulunmuş ve mecliste etkili olmuş 40 kişi ile 40 anket ve 25 mülakat çalışması gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda elde edilen sonuçlar kent konseyine dahil olma, katılım, kurum içi yönetim, kent konseyinin belediye ile ilişkisi ve özerklik başlıkları altında değerlendirilmiştir. Çalışma sonunda, katılımçıların kent konseyine dahil oluştunda kurum temsili, arkadaş-sosyal çevre etkisi ve ekonomik çıkarların etkili olduğu, kent konseylerinin yerel katılım konusunda etkili bir organ olduğu, konsey içerisinde alt meclislerin oluşturulmasında demokratik bir süreç izlendiği, aynı destek konusunda belediye ile iyi ilişkiler kurduğu ve kararlarında özerk hareket edebildiği gözlemlenmiştir. Bu bulguların yanı sıra çalışma kapsamındaki iki KKKM arasında yapılan çapraz analizlerde Şişli Belediyesi KKKM'de katılımda gönüllülük esasının daha ön plana çıktığı ve meclis içi alınan kararlarda daha demokratik bir süreç izlendiği, Silivri Belediyesi KKKM'de ise ekonomik kayguların ve siyasi vesayetinin etkili olduğu gözlemlenmiştir. Bu çalışma, kent konseylerinin deneyimleri ve yapılarından ziyade bir alt meclis olan kadın meclislerini kapsamaması nedeniyle literatüre özgün bir katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kent Konseyleri, Kadın Meclisleri, Yerelde Katılım, Yönetişim.

An Evaluation On City Council Women's Assembly: Silivri and Şişli City Council Women's Assembly

Abstract: *The aim of this study is to examine the city councils, one of the most important participation tools of local governments, from the perspective of its women's councils. Şişli and Silivri district municipalities, which have two different party typologies and an active city council for a relatively long period of time, constitute the scope of the study. In the study, in which survey and interview techniques, which are among the qualitative analysis methods in social sciences, were applied. 40 questionnaires and 25 interviews were conducted with 40 people who were in Silivri Municipality and Şişli Municipality City Council Women's Assemblies (CCWA) and were influential in the assembly. The results obtained as a result of the study were evaluated under the titles of being included in the city council, participation, internal governance, the relationship of the city council with the municipality and autonomy. The findings show that the representation of the institution, the effect of friends-social environment and economic interests are effective in the participation of the participants in the city council, the city councils are an effective organ in local participation, a democratic process is followed in the formation of the lower councils within the council, good relations with the municipality regarding in-kind support. It was obtained that CCWA can act autonomously in its own decisions. In addition to these findings, in the cross analyzes made between the two CCWA within the scope of the study, it was observed that the voluntary principle of participation in Şişli Municipality CCWA was more prominent and a more democratic process was followed in the decisions taken within the council, while economic concerns and political tutelage were effective in Silivri Municipality CCWA. This study makes a unique contribution to the literature because it covers women's councils, which is a lower assembly, rather than the experiences and structures of city councils.*

Keywords: City Councils, Women's Councils, Local Participation, Governance.

Giriş

Demokrasi düşüncesinin geliştirilmesi, vatandaş katılımının artırılması, yaşam kalitesinin iyileştirilmesi ve yerel yönetimlerin rolünün geliştirilmesi anlayışıyla 1970’li yıllardan itibaren uluslararası katılımlı çeşitli süreçler başlatılmıştır. Bu süreçlerden biri, 1992 yılında gerçekleştirilen Rio Yeryüzü Zirvesidir. Zirve sonucunda “Rio Bildirgesi” ve “Gündem 21” başlığı ile iki belge yayınlanmıştır. Belgelerde, benimsenen ilke ve eylem planlarının hayata geçirilmesinde yerel yönetimlere özel bir yer ve önem verilmiştir. Gündem 21’in Türkiye’deki ilk yansımalarından biri ise 03 Ocak 2003 tarihli Acil Eylem Planı içerisinde yer alan “Yerel Yönetimler Reformu” olmuştur (AEP, 2003). Bu eylem planında kent konseylerinin oluşturulması hedeflenmiştir. Bu hedef, kısa bir sürede kanuni düzlemde yer bulmuş ve 2005 yılında 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 76. maddesinde kent konseyleri düzenlenmiştir (5393 Sayılı Belediyeler Kanunu). Kanun kapsamında 8 Ekim 2006 tarihli ve 26313 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan “Kent Konseyi Yönetmeliği” çıkarılmış bu yönetmelik daha sonra 6 Haziran 2009 tarihli ve 27250 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan “Kent Konseyi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile yeniden düzenlenmiştir.

Söz konusu yönetmelikler ile kent konseylerinin yönetim ilkeleri, görevleri, organları, yetkileri ve çalışma usulleri belirlenmiştir. 2009 yılında kent konseyi “merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşerilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmaları” (26313 Sayılı, Kent Konseyi Yönetmeliği, Md. 2/b) olarak tanımlanmıştır. Yönetmelikte özel olarak “kadın ve gençlik meclisleri” vurgusu yapılmış olup bunların yerel yönetişime dahil edilmesi diğer maddelerde de belirtilmiştir. Nitekim “çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak” şeklinde özel bir maddeye yer verilmiştir (26313 Sayılı, Kent Konseyi Yönetmeliği, Md. 6/ğ).

Türkiye’de kent konseylerinin yapıları incelendiğinde kadın, gençlik, engelli ve çevre meclisleri gibi çeşitli meclis veya çalışma grupları bulunmaktadır. Bu alt meclislerden biri olan Kent Konseyleri Kadın Meclisleri (KKKM) ise kadının yerel siyasete katılımındaki en önemli birimlerden biridir. Yerel ve ulusal karar merkezlerinde kadınların, sürece etkili ve yeterince dahil edilmesi demokrasinin temel gerekliliğinden biri olduğu vurgulanmaktadır (Sayın, 2008: 3-4; Sumbas, 2015: 114). Kadın meclisleri, kadınların düşüncelerini açıkça ifade edebilmelerine olanak veren ve karar alma mekanizmalarında etkin olmalarını amaçlayan, kentin sorunlarına gönüllü olarak ilgi gösteren, çalışma grupları olup halk ve mahalle toplantıları şeklinde bir

araya gelen kadın katılımı mekanizmalarıdır (Örselli, Bayrakçı ve Kahraman, 2016: 991). Kadın meclisleri, kent konseylerinin tamamlayıcı unsuru olarak bulunulan yerdeki toplumsal aktörleri bir araya getiren, onların yerel halkın faydasına çalışmasına olanak sağlayan bir “şemsiye” ve “ortak çatı” platformudur (Emrealp, 2010: 32). Kadın meclisleri, yerel düzeydeki yönetim birimlerinde kadınların karar süreçlerinde aktif katılımına olanak sağlayan, cinsiyetçiliği öteleyen, demokraside eşitliği ortaya çıkaran yapılardır (Akman, 2018b: 397). Şahin’e (2011: 40) göre kadın meclisleri, “kadınların perspektif sahibi birer yurttaş ve kenttaş olduğu gerçeğinden hareketle, kadınların sorunlarını, farklı deneyim ve ihtiyaçlarını yerel yönetim sürecine taşımayı ve çözüm önerileri geliştirmeyi; bu sayede kentteki tüm kadınların yönetim sürecine ve siyasete katılımını sağlamayı” hedeflemektedir. Ayrıca, seçmenlik dışında yerel demokrasiye katılma ve yerelle bağlantı imkânı olmayan örgütsüz kadınları da sürece davet etmekte, onların da katılımını sağlamayı amaçlamaktadır. Bu boyutları ile KKKM incelemeye değer bir araştırma alanıdır.

Yaklaşımı genelleştirip KKKM’lerin bulunduğu kent konseyleri perspektifinden bakıldığında Türkiye’de özellikle kamu yönetimi, siyaset bilimi, yerel yönetimler ve kent çalışmaları alanında kent konseyleri tüm boyutları ile önemli bir inceleme alanı niteliği taşımaktadır. Bu çalışmaların perspektifi farklılık gösterebilmektedir. Literatür üzerine genel bir inceleme yapıldığında bunlardan birinin kent konseylerinin tanınırlığı ve bilinirliği üzerine olabilir. Karakurt Tosun (2018), Bursa Kent Konseyi’nin yerel halk tarafından; Belli ve Aydın (2015), Kahramanmaraş Kent Konseyi ve Hatay Kent Konseyi’nin öğrenciler gözünden bilinirliği; Şahyar Akdemir (2019), Eskişehir Kent Konseyi’nin öğrenciler gözünden bilinirliği ve Güler ve Mutlu (2015), kent konseylerinin belediye başkanlarının ve meclis üyelerinin kent konseyi algısını incelemiştirlerdir. Çalışmalar göstermektedir ki pek çok kesim tarafından kent konseyleri tanınmakta ve bilinmektedir. Kent konseylerinin bilinirliği ve tanınırlığının yanı sıra katılımın boyutu da önemli bir inceleme alanını oluşturmaktadır. Arslan (2020), Adana Kent Konseyi üzerinden kent konseylerine katılımı; Yaman ve Küçükşen (2018), Bursa ve Yalova Kent Konseyleri üzerinden katılımı; Uzun (2018) Trabzon Büyükşehir Kent Konseyi üzerinden katılım boyutunu değerlendiren çalışmalar yürütmüştür. Yapılan araştırmalar kent konseylerine katılımın, bilinirliği ile aynı ve arzu edilir ölçüde olmadığını göstermektedir.

Kent konseyleri alanındaki çalışmaların çeşitliliği, derinliğini de arttırmaktadır. Pek çok büyükşehir belediyesi ve ilçe belediye kent konseyleri lisansüstü tezlere, akademik araştırmalara ve projelere konu olmuştur. Erdoğan (2021: 249), incelediği kent konseyleri ile ilgili yazılmış 49 adet lisansüstü tezde, çalışmaların çoğunluğunun kent konseyi üyelerinin konseyin işleyişine yönelik değerlendirmelerden oluştuğunu aktarmaktadır. Kent konseylerinin yerel katılımı daha etkin bir seviyeye erişebilmesi için yapılan bu çalışmalar kent

konseyleri ile ilgili yasal mevzuat, katılım motivasyonu, kurum içi yönetim, kent konseyinin yönetsel ve mali özerkliği gibi konuları ele almaktadır (Sumbas ve Ömürgönülşen, 2017; Kara ve Şimşek, 2016). Bazı çalışmalar özelinde ise bu konuların yalnızca bir boyutuna odaklanılmaktadır. Örneğin, Çakır ve Kayalidere (2018), Manisa Yunusemre Belediyesi Kent Konseyi örneği üzerinden kent konseyi üyelerinin bütçe bilgisi ve bütçeleme süreci hakkında bilgileri incelenmiştir.

Kent konseylerinin alt meclislerini inceleyen çalışmalar da bulunmaktadır. Bu çalışmalar özellikle kadın ve gençlik meclislerine yöneliktir (Erdoğan (2021: 249). Yine bu çalışmalar, incelenen alt meclisin yönetsel boyutundan ziyade temsil ettiği grubun sosyal boyuttaki etkinliğine odaklanmaktadır. Örneğin Akçayır ve Biricikoğlu (2021), Sapanca KKKM üzerinden toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında KKKM'nin rolünü incelemektedir. Akman (2018a), Söke KKKM üzerinden kadının kentsel sorunlardaki rolünü incelemiştir. Kutlu (2019) ise Konya Büyükşehir Belediyesi Gençlik Meclisi üzerinden gençlerin yerel karar alma sürecine nasıl katıldığı incelemektedir.

Yapılan incelemeler kent konseyleri ile ilgili literatürün zengin olduğunu göstermektedir. Özellikle kent konseyleri üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde bu çalışmaların daha çok yerel yönetim ve demokrasi tartışmaları ya da kent konseylerinin deneyimleri ve yapıları üzerine olduğu görülmektedir (Aygen, 2014; Belli, 2016; Çelik, 2013; Erkul, Baykal ve Kara, 2013; Kestellioğlu, 2011; Kocaoğlu, 2014; Önder ve Güler, 2016; Usta ve Bilgiç, 2016; Özlü, 2020; Öz, 2020; Osman vd., 2017). Kent konseyi içindeki alt meclislere ilişkin çalışmaların sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Ayrıca, kent konseylerinde katılım motivasyonu, kurum içi yönetim, kent konseyinin yönetsel ve mali özerkliği gibi konuların bir alt meclis özelinde incelenmediği gözlemlenmektedir. Bunun yanı sıra literatürde farklı parti tipolojileri üzerinden karşılaştırmalı analizler mevcuttur (Alodalı, Yolcu ve Sezgin, 2015; Şahin, Söylemez ve Taşpınar, 2015; Örselli, Bayrakçı ve Kahraman, 2016) ancak bu çalışmaların anket ve mülakat tekniklerine başvuran bir metodolojiye sahip değildir. Şahin (2011: 80-83), Denizli, Nevşehir ve Erzincan illerindeki kadın meclisleri üzerine, saha araştırması içeren, karşılaştırmalı bir çalışma gerçekleştirmiştir ancak bu çalışma kapsamında oluşturulan kadın meclisleri kent konseyleri altında değil Yerel Gündem 21 kapsamında kurulmuş meclislerdir. Çalışmada kadın meclislerinin kent konseyleri ilişkisine özel bir yer verilmiştir. Yani çalışmada, KKKM'lerin kurumsal ve siyasi dinamikler günümüze göre farklılık göstermektedir.

Bu çalışma, hem kent konseylerinin bir alt meclisi olan KKKM'yi bir saha çalışmasıyla besleyerek incelemesi hem karşılaştırmalı bir analiz sunması hem de literatürde kent konseyleri ile ilgili sorunlara cevap araması boyutlarıyla ilgili alana özgün bir katkı sunmayı hedeflemektedir. Mevcut çalışmada İstanbul'da farklı parti tipolojilerine göre farklı belediyelerin KKKM'lerin incelenmesi

amaçlanmıştır. Bu kapsamda 2019 Yerel Seçimlerine göre üç farklı partiden seçilmiş belediye başkanın bulunduğu belediyeler tarafından desteklenen Kağıthane (AKP), Şişli (CHP) ve Silivri (MHP) KKKM'nin izlenmesi hedeflenmiştir. Ancak Şubat-Mart 2020 tarihlerinde gerçekleşen saha çalışmaları sırasında COVID-19 salgını nedeni ile Kağıthane Belediyesi KKKM izlenememiştir. Bu durumda Şişli Belediyesi ve Silivri Belediyesi Kent Konseyi Kadın Meclisleri üzerinden anket ve mülakatlarla alan araştırması yapılarak kent konseyi alt meclisleri üzerine bir değerlendirme yapılmış ayrıca kadınların yerel siyasetteki durumuna yönelik analizler sunulmuştur. Değerlendirmede kadınların i) kent konseyine dahil olma, ii) kurum içi yönetim, iii) katılım, iv) özerklik ve v) kararlara etki düzeyi başlıkları esas alınmıştır. Çalışmanın, bu yönleriyle literatüre özgün bir katkı sunması hedeflenmektedir.

Materyal ve Yöntem

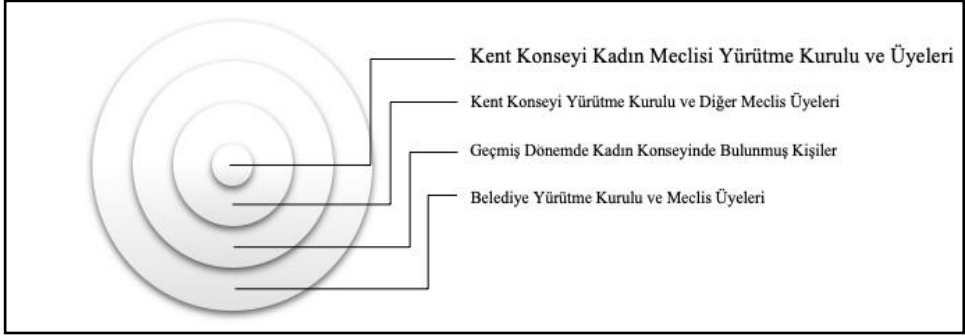
Çalışma kapsamında İstanbul'da KKKM aktif olan belediyeler tespit edilmiş ve farklı parti tipolojilerine göre üç farklı parti yönetimindeki belediye çalışmanın kapsamı olarak belirlenmiştir. Saha çalışmalarının yürütüldüğü ilk belediye Silivri Belediyesi olarak belirlenmiş ve 2 Mart 2020 tarihinde ilk izleme, anket ve mülakat çalışmaları gerçekleştirilmiştir. 4-7-8 Mart 2020 tarihlerinde ise Şişli Belediyesi'nde izleme, anket ve mülakat çalışmaları yürütülmüştür. 10 Mart 2020 tarihinde Türkiye'de ilk COVID-19 vakasının tespitiyle alınan kararlar saha çalışmalarının kesintiye uğramasına neden olmuştur.

Sunulan çalışmada sosyal bilimlerde sıkça başvurulan izleme ve değerlendirme ve karma araştırma modeline başvurulmuştur. Bu kapsamda Silivri Belediyesi'nde 2020 Mart ayı meclis oturumu ve Şişli Kent Konseyi'nin 8 Mart Dünya Kadınlar Günü etkinlikleri izlenmiştir. Çalışmada kullanılan araştırma yöntemi, anket ve mülakat tekniklerinin kullanıldığı hem nitel hem de nicel yöntemleri içeren karma araştırma yöntemidir. Nicel araştırma yönteminde daha çok sayısal ve istatistikî analizler yer alırken, nitel araştırma yöntemi konunun bağlamı üzerine yapılan çıkarımlar sayısallaştırılmaktadır. Nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanılması ile daha sağlıklı, çoğulcu ve tamamlayıcı verilere erişilmesi amaçlanmıştır. Nitekim çalışmanın ilerleyen bölümlerinde paylaşılacağı üzere katılımcıların anket ve mülakat sorularına verdikleri cevaplar kendi içerisinde sınanarak analizlerde eksik veya hatalı tespitler yapılması önlenmiştir.

Buldukları kurumların yürütme organında yer alan katılımcılar ile yarı yapılandırılmış derinlemesine mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Silivri ve Şişli ilçelerinin kent konseylerinden sorumlu başkan yardımcıları ve -toplumsal eşitlik birimi gibi- ilgili birimlerle iletişime geçerek önceden randevular alınmış, anket ve mülakat çalışmaları katılımcılar ile kendi ilçelerinde, yüz yüze olarak gerçekleştirilmiştir. Anket çalışmaları saha araştırmacılarının gözlemleri altında katılımcılara müdahale edilmeden gerçekleştirilirken, mülakatlar yazılı notlar ve ses kaydı (izin veren katılımcıların ses kaydı alınarak gerçekleştirilmiştir).

Gerçekleştirilen anket ve mülakatlarda KKKM yürütme kurulu ve üyeleri, kent konseyi yürütme kurulu ve diğer meclis üyeleri, geçmiş dönemde kadın konseyinde bulunmuş kişiler ve meclis üyeleri ile görüşülmüştür. Silivri KKKM’de 22, Şişli KKKM’de 20 olmak üzere toplam 42 anket yapılmıştır. Bunların 40’nın sonucu sağlıklı olarak kabul edilmiştir. Katılımcıların öncelikle Kent Konseyi Kadın Meclisi üyesi olmasına özen gösterilmiştir. Kadın meclisi dışındaki görüşülen kişiler ise kent konseylerinde kadınların yeri hakkında bilgi ve tecrübeye sahiptir. Bu kapsamda sırasıyla Kent Konseyi Yürütme Kurulu ve Diğer Meclis Üyeleri, Geçmiş Dönemde Kadın Konseyinde Bulunmuş Kişiler ve Belediye Yürütme Kurulu ve Meclis Üyeleri ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir (Şekil 1). Ayrıca, 14’ü Silivri ve 11’i Şişli KKKM’deki katılımcılarla olmak üzere toplam 25 mülakat gerçekleştirilmiştir.

Şekil 1. Görüşülen Kişi Profillerinin Önceliklendirilmesi

Bulgular

Çalışmada elde edilen bulgular, i) KKKM’lerine dahil olma, ii) katılım, iii) kurum içi yönetim, iv) belediye ilişkisi ve özerklik ve v) kararlara etki düzeyi başlıkları altında değerlendirilmiştir.

Anket ve Mülakat Sonuçları

Çalışmanın bu bölümünde, gerçekleştirilen anket ve mülakatlara ilişkin sonuçlar, Silivri ve Şişli KKKM’yi karşılaştırmayı mümkün kılacak şekilde nitel ve nicel olarak ilgili grafik ve alıntılarla desteklenerek paylaşılmıştır.

Katılımcıların Profili

Çalışma kapsamında 40 sağlıklı ve değerlendirilebilir görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşülen 40 kişinin her biri ile anket çalışması yapılmış, kent konseyinde üyeliğinin yanı sıra bilgi ve tecrübe sahibi olan katılımcılar ile ayrıca mülakat (25 adet) çalışması gerçekleştirilmiştir. KKKM’de bulunan ve bulunmuş Silivri Belediyesi’nden 14, Şişli Belediyesi’nden ise 11 kişi ile mülakat çalışmasına katılım göstermiştir. Çalışma kapsamında görüşülen kişiler arasında erkek (iki kişi) katılımcılar da yer almıştır. Katılımcıların kent

konseyinde bulunma süresi incelendiğinde bu sürenin ağırlıklı olarak ‘bir yıl ve altı’ olduğu belirlenmiştir (toplam katılımcıların %50’si). Katılımcıların yaş aralığı incelendiğinde %50’den fazlasının 50 yaş ve üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Silivri Belediyesi Kent Konseyi’nden görüşülen katılımcıların yaş ortalamasının Şişli Belediyesi Kent Konseyi’ne kıyasla yaklaşık 10 yaş aşağıda olduğu görülmüştür. Katılımcıların %65’inin evli olduğu, sahip olunan ortalama çocuk sayısının 1,2 olduğu gözlenmiştir. Katılımcıların çoğu gelir durumunu belirtmemiştir. Belirtilenler arasından Silivri Kent Konseyi’nde orta gelirlilik çoğunlukta iken Şişli Kent Konseyi’nde dengeli bir dağılım mevcuttur.

Katılımcıların meslekler grupları incelendiğinde akademisyen, sivil toplum temsilcisi, avukat, emekli, girişimci, öğretmen ve öğrenci gibi pek çok meslek grubundan KKKM üyesi bulunduğu gözlenmiştir. Bu meslek gruplarından avukat olanlar ile emekliler diğerlerine göre daha fazla sayı ile temsil edilmektedir. Gelir ve kariyer bakımından üst düzey meslek gruplarına ait yelerin ağırlıkla Şişli Belediyesi’nde bulunması dikkat çekicidir.

Katılımcıların eğitim durumu incelendiğinde lise mezunlarının ağırlıkta olduğu görülmektedir. 40 Katılımcı içinden lise mezunlarını 12 kişi ile lisans veya yüksekokul mezunları takip etmektedir. Yüksek lisans yapan 7 kişi bulunurken, 1 de doktoralı bulunmaktadır. Silivri ve Şişli Belediyeleri kıyaslandığında eğitim durumunun Şişli’de daha iyi olduğu belirtilebilir.

Katılımcıların siyasi parti ve/veya sivil toplum kuruluşuna üyeliği sorulmuş, ağırlıkla ya sivil toplum kuruluşuna ya da siyasi partiye üyelikleri tespit edilmiştir. Hem sivil toplum kuruluşu hem de siyasi parti üyeliği bulunan 10 kişi (%25) vardır. Şişli Kent Konseyi’nde siyasi parti üyeliği daha az iken (%21); Silivri Kent Konseyi’nde siyasi parti üyeliğinin (%62) ağırlıkta olduğu gözlemlenmektedir. Siyasi parti üyeliği bulunanların partide bulunma süresi en az 2, en çok 25 yıl iken toplam katılımcıların ortalaması 9,3 yıldır. Sivil toplum kuruluşuna üye olanlar ise iken Silivri KKM’de %57 iken Şişli KKKM’de %74 olarak belirlenmiştir.

Anket ve Mülakat Sonuçlarının Değerlendirilmesi

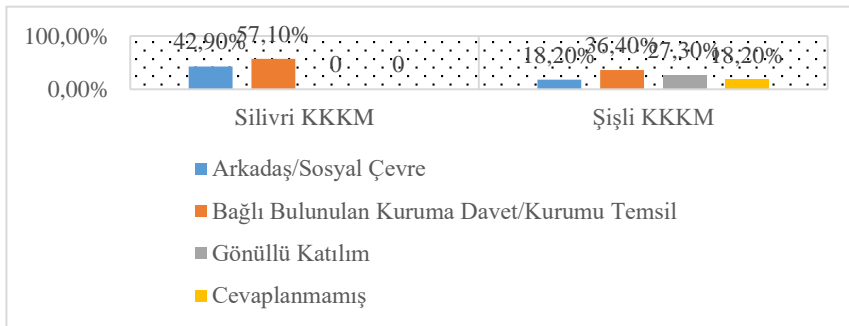
Çalışmanın bu bölümde katılımcılara uygulanan anket ve mülakat sonuçlarının analizi beş başlık altında yapılmıştır: i) dahil olma, ii) katılım, iii) kurum içi yönetim, iv) belediye ilişkisi ve özerklik ve v) kararlara etki düzeyi. Bu analizler yapılırken mülakat sorularını destekleyen anket soruları KKKM ve anlamlı farklılık gösteren demoŞekil bilgiler bazında çapraz analiz edilerek değerlendirilmiştir.

KKKM’ye Dâhil Olma

6313 sayılı Kent Konseyleri Yönetmeliği’nin (2006) 4. maddesinde Kent Konseyi meclisleri ve çalışma gurupları için “...çeşitli toplum kesimlerinin kent yönetimine katkıda bulunmalarını, kaliteli ve yaşanabilir bir kentin yönetiminde

aktif rol almalarını hedefleyen ve gönüllülük esasında oluşmuş ortak yapılar” olduğu belirtilmektedir. Kent konseylerine katılımda gönüllülük esasının ne ölçüde yer bulduğunu irdelemek amacıyla katılımcıların kent konseyine nasıl dâhil oldukları sorulmuştur. Katılımcıların KKKM’ine dâhil olma süreci incelendiğinde katılımcıların çoğunluğunun kent konseyinde bulunma şekillerinin gönüllülükten ziyade arkadaş/sosyal çevre aracılığıyla ya da bağlı bulunan kuruma davet veya kurum temsili olduğu görülmüştür. Silivri özelinde gönüllülük esası ile KKKM’ne katılım hiç gözlenmemişken, mevcut katılımların arkadaş/sosyal çevre faktörü (%43) ve bağlı bulunan kuruma davet veya kurumu temsil (%57) aracılığıyla gerçekleştiği gözlenmiştir. Arkadaş/sosyal çevre faktöründe Silivri Kent Konseyi’ndeki Üreten Kadınlar Platformu etkilidir. Bu platform üzerinden kent konseyinde bulunan üyelerin daha çok ticari amaçları bulunmaktadır. Şişli Kent Konseyi’nde yine temsil durumu ağırlıkta (%36) iken gönüllü katılım (%27) örnekleri de bulunmaktadır. Arkadaş/sosyal çevre faktörü (%18) ise Şişli Kent Konseyi özelinde ticari amaçlardan ziyade araştırma faaliyetleri üzerinden gerçekleşmektedir (Şekil 1).

Grafik 1. ‘İlçenizde kent konseyi genel kurulu oluşum sürecinden nasıl haberdar oldunuz?’ Sorusuna Verilen Cevaplar

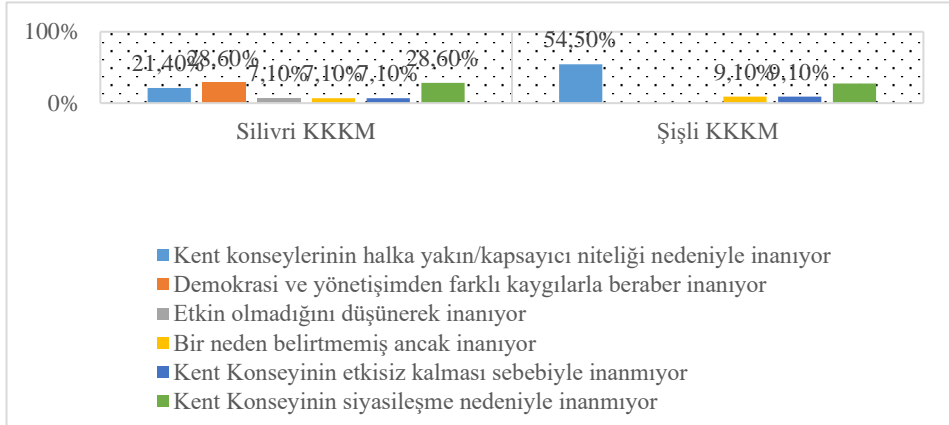
Katılımcılara uygulanan mülakat sonucunda katılımcıların, KKKM faaliyetlerinde aktif bulunmalarının motivasyonu “ürünlerinin satışını yapmak”, “kadınların siyasetteki temsiliyetini arttırmak”, “kadınların çalışma sevgisi”, “kent konseyindeki sorumluluklar”, “kadın dayanışması” ve “politika oluşturma süreçlerine dâhil olmak” gibi faktörler iken katılımcıların katılımını olumsuz etkileyen faktörler “kent konseyinin siyasal niteliği”, “-belediye- yönetimdeki değişim” ve “şahsi çalışma saatlerindeki yoğunluk” olarak tespit edilmiştir.

Katılım

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 76. maddesine “kent konseyi, ... katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır” ifadesi kent konseylerinin katılım boyutuna verdiği önemi göstermektedir. Bu kapsamda katılımcılara hem anket hem de mülakat soruları yöneltilmiştir. Mülakatlarda katılımcılara kent

konseyinin yerel düzeyde doğrudan demokrasiye ve yönetişime katkısı olup olmadığı sorulduğunda, yanıtların ağırlığı (%64 oranla) kent konseylerinin olumlu katkısı olduğu yöndedir. Katılımcıların kent konseyinin yerel düzeyde doğrudan demokrasiye ve yönetişime katkı sağladığını düşünmesinin öncelikli sebebi kent konseylerinin halka yakın ve tüm kesimleri kapsayıcı niteliği ile demokrasiye ve yönetişime katkı sağladığına inanması olarak belirlenmiştir. Bu görüş Şişli Kent Konseyi'nde daha baskın olarak tespit edilmiştir. Silivri'de alınan olumlu cevaplar ise kent konseylerinin kadınların ticari faaliyetlerini gerçekleştirme konusunda kolaylık sağlayan bir zemin olması ile ilişkilendirilmiştir. Kent konseyinin demokrasiye ve yönetişime katkı sunmadığını düşünenler ise kent konseylerinin siyasi bir mekanizma haline gelmesi, örgütsel yapılanmalarının zayıf kalması ve üzerlerindeki idari ve siyasi vesayet nedenlerini öne sürmektedir.

Grafik 2. ‘Kent konseyinin yerel düzeyde doğrudan demokrasiye ve yönetişime katkısı olduğuna inanıyor musunuz?’ Sorusuna Verilen Cevaplar

Mülakatta sorulan “Kent konseyinin yerel düzeyde doğrudan demokrasiye ve yönetişime katkısı olduğuna inanıyor musunuz?” sorusuna verilen olumlu ve olumsuz iki örnek cevap aşağıda verilmiştir.

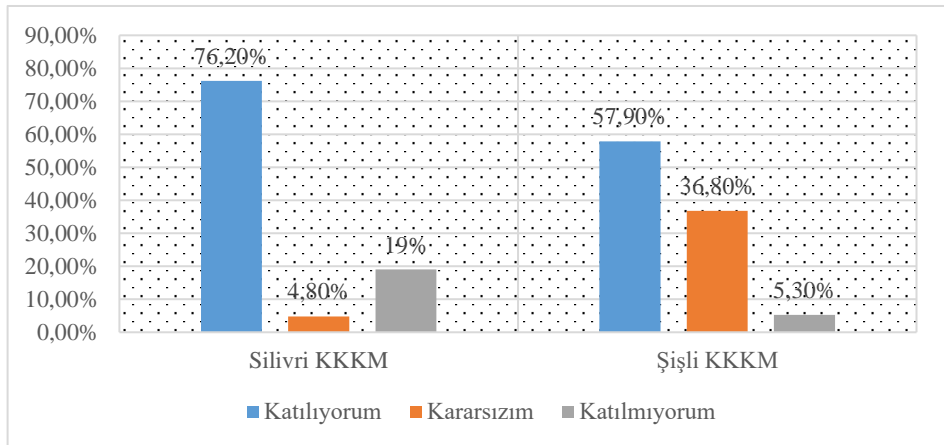
“...çok hem de çok inanıyorum. Çünkü yerelden örgütlenmek, her zaman yerelin ihtiyacını görmek ve bunu yönetime taşımak. Çok sesli, demokratik bir katılımı belediyeyi yürütmek her zaman çok önemli ve kıymetli” (Katılımcı 24).

“Hayır kesinlikle düşünmüyorum yani şöyle bir şey bir şeyler olmuş diye yapılan bir süreç... Evet yasa bunu belediyelerin kurması gerektiğini söylediği için belediye başkanları da kuruyorlar ama kuruyor olmak adına kuruluyor çok da amacına yönelik işlevsel olduğunu düşünmüyorum. Şu anki belediye başkanları Genel Sekreteri belirliyor. Genel sekreterler daha öncesinde Kent Meclisi tarafından seçilirdi şu anda başkanlar belirliyor, küçük bir grup tarafından başkanlar

belirleniyor onlar da kendi komisyonların oluşturuyorlar. Kamuoyunu ya da Silivri halkını çok da haberdar ederek oluşan bir yapı değil.” (Katılımcı 12).

Mülakatlarda katılım üzerine sorulmuş olan soruyu destekler nitelikte bir anket sorusu katılımcılara yöneltilmiş ve kent konseylerinin yerel katılımı sağlayarak temsil kapasitesini artırdığına inanılıp inanılmadığı’ sorulmuştur. Belediyeler arası çapraz analiz yapıldığında Silivri Kent Konseyi’ndeki katılımcıların bu ifadeye %76 oranında olumlu yaklaştığı Şişli Kent Konseyi’ndeki katılımcıların ise bir kısmının olumlu (%58) bir kısmının kararsız (%37) olduğu görülmüştür. Yine Silivri Kent Konseyi’ndeki “katılmıyorum” ifadesi %19 oranla dikkat çekmektedir.

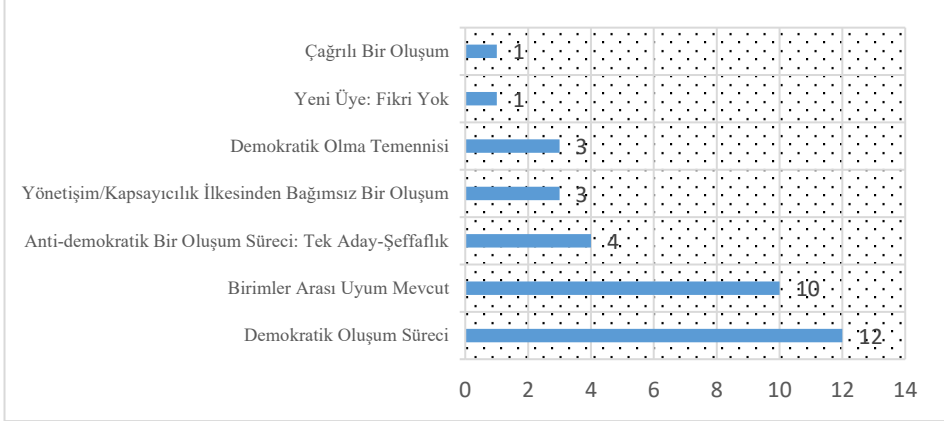
Grafik 3. ‘Kent konseylerinin yerel katılımı sağlayarak temsil kapasitesini artırdığına inanıyorum’ İfadesine Verilen Yanıtlar

Kurum İçi Yönetişim

Mülakatlarda katılımcılara, kent konseyinin kuruluşunda, meclislerin ve çalışma gruplarının oluşturulmasında demokratik ilkelerin gözetilip gözetilmediği ve oluşturulan bu gruplar arasında bir uyum olup olmadığı sorulmuştur. Cevaplar genel olarak değerlendirildiğinde kent konseylerinin oluşum sürecinde demokratik ilkelerin gözetildiği, oluşturulan bu birimler arasında uyumun mevcut olduğu belirtilmiştir. Bu yönde görüş beyan etmeyenler ise oylamaya tek aday çıkarılması, şeffaflık ilkesinin gözetilmemesi ve yönetimsel/kapsayıcı bir nitelikten uzak olması sebebiyle oluşum sürecini anti-demokratik bulmaktadır. Anti-demokratik oluşum sürecine dair görüşler Silivri Kent Konseyi’nden gelirken Şişli Kent Konseyi’nde mevcut düzenin daha kapsayıcı ve demokratik olması yönünde temenniler mevcuttur. Bu soruya ilişkin alınan sonuçlar Şekil 4’de ve alınan örnek cevaplar onun altında sunulmuştur.

Grafik 4. ‘Kent konseyinin kuruluşunda, meclislerin ve çalışma gruplarının oluşturulmasında demokratik ilkelere uygun bir süreç izlenmiş midir? Oluşturulan bu gruplar arasında bir uyum söz konusu mudur?’ Sorusuna Verilen Cevaplar (25 katılımcı içinde)

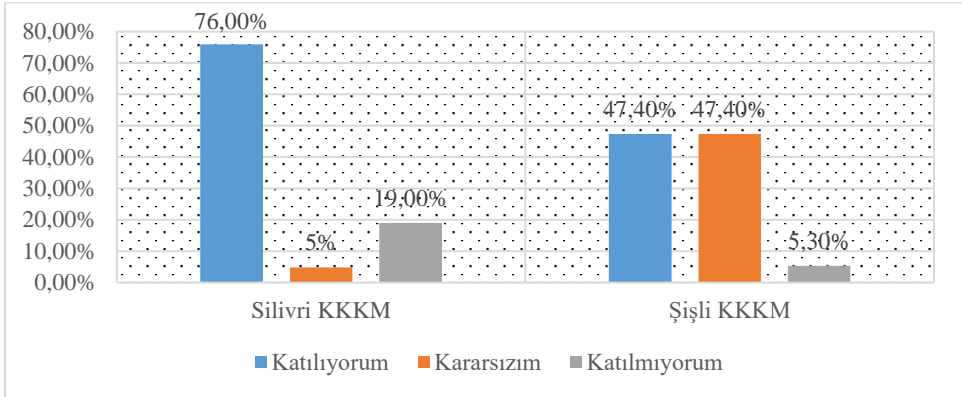

“Tabii ki biz demokrasi için çalışıyoruz. ... Kuruldu ve kurulduktan sonraki aşamalar yavaş yavaş olmaya başladı. Ben inanıyorum” (Katılımcı 23).

“Aslında normalinde diğer kent konseyleri de yani yurt dışındaki kent konseyleri de tamamen bağımsız, tamamen kendi kararlarını alan ve bütçesi de bağımsız bir konsey. Aslında kent konseyinin olması gereken bu. Ama bizde maalesef bu dediğim gibi yarı kabul. Bir de bütçelerde belediyeler tarafından verildiği için ister istemez belediyeler kendi arka bahçeleri gibi görmüşler konseyi. Bizim başkanımız böyle görmüyor. Bize de her zaman çalışmalarımızda destek olmaya çalışıyor” (Katılımcı 25).

Mülakat soruları ile paralel olacak şekilde ankette ‘Kent konseyinin kuruluşunda ve meclisler ile çalışma gruplarının oluşturulmasında demokratik esaslara riayet edilmekte midir’ sorusu sorulmuştur. Silivri Kent Konseyi’nde verilen yanıtlarda %76 oranıyla katılıyorum ifadesi ağırlıkta bulunmuştur. Şişli Kent Konseyi’nde ise katılıyorum diyen (%47) ve kararsız olanlar (%47) aynı orandadır.

Grafik 5. ‘Kent konseyinin kuruluşunda ve meclisler ile çalışma gruplarının oluşturulmasında demokratik esaslara riayet edilmektedir’ İfadesine Verilen Yanıtlar

KKKM'nin Belediye ile İlişkisi

Anket ve mülakat sorularında, katılımcıların kent konseyi ile belediye ilişkisine yönelik görüşlerini ve mali ve diğer kaynaklar bakımından ne tür destekler alındığını tespit etmeye yönelik sorulara yer verilmiştir. Alınan cevapların ağırlığı, belediye ile kent konseyinin ilişkilerinin iyi olduğu yönünde olmuştur. Kent Konseyi'nin ihtiyaçları için belediyeden mali bir destekten ziyade yer tahsisi, kırtasiye malzemeleri, teknik ekipmanlar, ulaşım gibi aynı destekler sağlandığı belirtilmiştir. Silivri Kent Konseyi'nde kadınlarının ürünlerini satabilmesi için sunulan yer tahsisi ve belediye başkanının onların yanında duran tavrı olumlu karşılanmıştır. Şişli Kent Konseyi'nde ise belediyenin mümkün olduğunca kent konseyinde destek sunduğunu ancak kapasitenin sınırlı olduğunun bilincinde oldukları belirtilmiştir. Bu sınırlı kapasitenin yanı sıra yine Şişli özelinde mali destek konusundaki bürokratik süreç ve belediyenin mali kaynakları konusundaki şeffaf olmayan tavrı katılımcılar tarafından belirtilen hususlar arasındadır. Bu konu ile ilgili verilen örnek cevaplar aşağıdaki gibidir.

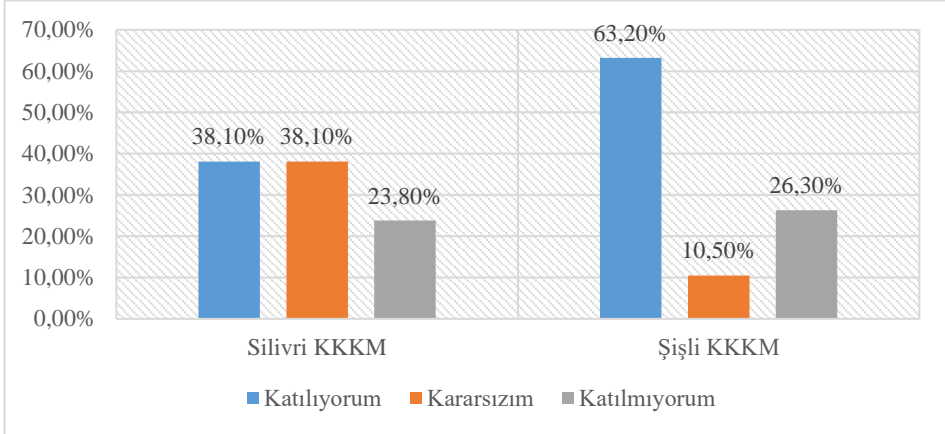
“Belediyeden mali destek alıyoruz. Ama yeterli değil bütçeye bakılıyor ona göre kabul ediyor projelerimiz, her projelerimiz kabul edilmiyor yani” (Katılımcı 5).

“Maddi destek sağlayamıyor. Maddi bir desteği yok. Ama manevi açıdan yer veriyor bize. Çadır veriyor, masa sandalye veriyor. Flamaları yaptırıyor. Şimdi istediğiniz her şeyi tedarik ediyor” (Katılımcı 10).

“Ekonomik anlamda belediyenin kent konseyleri katkısının sınırlı olduğunu görüyorum. Genel olarak da belediyenin bütçe anlamında şeffaf davranmadığını düşünüyorum” (Katılımcı 18).

Grafik 6 incelendiğinde katılımcılar çalışmalarında belediyeden yeterli desteği görmediğini ifade etmektedir. Belediyeler göre yapılan çapraz analizde Şişli Kent Konseyi'nin Silivri Kent Konseyi'ne kıyasla daha fazla destek gördüğü belirlenmiştir.

Grafik 6. ‘Kent konseyinin öncülük ettiği kadın çalışmaları belediye yönetiminde yeterli desteği (mali, uygulama ve yönetsel) görmemektedir’ İfadesine Verilen Yanıtlar

Özerklik ve Kararlarda Etkililik

Mülakatlarda katılımcılara kent konseyleri ile ilgili kent konseylerinin ilgi alanında özerk hareket edebilmesi, yenilikler üretebilmesi ve alternatif politika önerileri geliştirebilmesinin mümkün olup olmadığı sorulmuştur. Mümkün olduğunu söyleyenlerin oranı Silivri’de %69 iken Şişli’de %45 olarak bulunmuştur. Soruya olumlu olarak cevap verenlerin genel kanısı kent konseylerinin zaten bu misyon için var oldukları yönündedir. Olumsuz cevap verenler kent konseylerinin özerk hareket edebilmesi ve kararlarda etkili olabilmesinin önünde birtakım engeller mevcut olduğunu ifade edilmiştir. Bunlar kent konseyleri üzerindeki siyasi etki, mali özerklik, sivil inisiyatifin yeterince güçlü olmaması ve belediye bünyesindeki kent konseylerinin faaliyetlerinin gerçekleştirebilen birimler olması olarak sıralanmıştır. Bu engeller giderildiği takdirde kent konseylerinin bu misyonu gerçekleştirebilmesi katılımcılar tarafından mümkün olarak görülmektedir.

Mülakatta verilen cevaplara örnek olabilecek birkaçı aşağıda sunulmuştur.

“İdarelerin sivil denetime açık olması kamu idarelerinin yöneticilerin bürokrat eleştiriye açık olması, siyasetin bu tür sivil yapılara müdahale etmemesi... Bu yapıların kararlarını kendi alabiliyor pozisyona gelebilmesi ama bugün böyle değil” (Katılımcı 3).

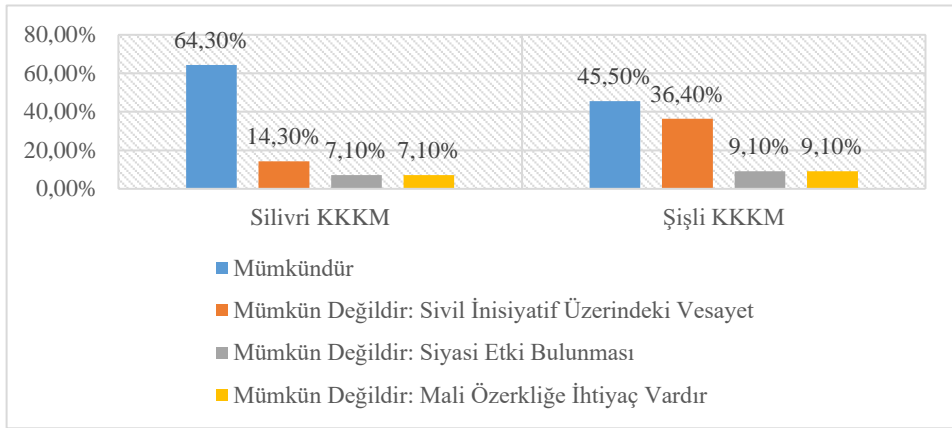
“...siyaset üstü bir kurum olduğu için Kent konseyleri her şeyi kapsamı gerekiyor ancak şu anda öyle mi diyorsanız, maalesef diyebilirim” (Katılımcı 6).

“Mümkündür bence talepte bulunulursa. Belediye kadınlara elinden geldiğince yardımcı olmaya çalışıyor. Kadının aile bütçesine katkıda

bulunması için manevi olarak, maddi olarak da ücretsiz yer veriyorlar” (Katılımcı 9).

“Özellikle Başkan düzeyinde iletildiğini de bu hususta meclis kararı ya da değil sanırım fark etmeksizin başkan tarafından iletildiğini ama biraz daha dikkate alınıyor. Tabii ki ve o dikkate alınması başkan tarafından mevcut belediye yönetimine yansıtıldığında meclis başkanları bunu belediyeye iletildiğinde talep, görüş öneri sunduğunda dikkate alınıyor” (Katılımcı 15).

Şekil 7. Belediye yönetimi ile kurumsal ilişkisi çerçevesinde, Kent konseylerinin ilgi alanında özerk hareket edebilmesi, yenilikler üretebilmesi ve alternatif politika önerileri geliştirebilmesi mümkün müdür?

Mülakat sorularını desteklemek üzere yöneltilen anket sorularından biri “kent konseylerinin belediye kararlarına etkisini” incelemeyi, diğeri “sunulan fikirlerin belediye tarafından uygulanıp uygulanmadığını” irdelemeyi hedeflemiştir. Elde edilen sonuçlar ışığında katılımcıların %47,5’i bulunduğu karar alma mekanizmasında sunulan fikirlerin belediye tarafından uygulandığını ifade etmektedir. Belediye bazında verilen yanıtlar incelendiğinde Silivri Kent Konseyi’nde bu oran %57,1 ile daha yüksek düzeyde temsil edilirken, Şişli Kent Konseyi’nde verilen yanıtlar eşit düzeyde dağılmıştır. Yine Silivri’de bu ifadeye katılmayanların oranı hem Şişli’deki katılmayanlarla hem de Silivri’deki kararsızlar ile kıyaslandığında daha yüksek orandadır. Katılımcılar tarafından sunulan fikirlerin belediye tarafından uygulanmasına ilişkin sorunun cevabında Silivri’de %57, Şişli’de ise %37 oranla uygulandığı cevabı alınmıştır.

Tartışma ve Genel Değerlendirme

Bu çalışma, alan araştırması ile kuram ve uygulamayı değerlendirmeyi amaçlamıştır. Üç farklı siyasal parti tipolojisi üzerinden İstanbul’daki KKKM’leri hakkında değerlendirme hedeflendi ise de kamu sağlığını etkileyen salgın etkisi ile iki yerel birimde tamamlanabilmiştir. İstanbul’un sosyo-

ekonomik düzeyi gelişmiş kent olan Şişli ile nispeten kırsal niteliğe sahip Silivri arasında karşılaştırmalı bir analiz sunulmuştur. Bu analizde amaç bir genelleme yapmaktan ziyade, KKKM'nin parti tipolojisi olarak farklılık gösteren ilçelerde ne tür ayrımlar olduğunu dahil olma, kurum içi yönetim, katılım, belediye ilişkisi özerklik ve kararlara etki düzeyi başlıklarında ele alınmasıdır.

Katılımcıların çoğunluğunun kent konseyinde bulunma şekillerinin gönüllülükten ziyade arkadaş/sosyal çevre aracılığıyla ya da bağlı bulunan kuruma davet veya kurum temsili ile olduğu görüldüğünden, sosyal çevre faktöründe Kent Konseyi'ndeki Üreten Kadınlar Platformu'nun etkili olması, kent konseyinde bulunan üyelerin daha çok ticari amaç ve öncelikleri olduğu yönünde ipucu sunabilir. Aslında, kadının rolü konusunun, mevzuatın önemi kadar, ekonomi boyutları olması doğal karşılanabilir (Gauderman, 2003).

Aktif katılım motivasyonu arasında; “ürünlerinin satışını yapmak”, “kadınların siyasetteki temsiliyetini arttırmak”, “kadınlarla çalışması sevgisi”, “kent konseyindeki sorumluluklar”, “kadın dayanışması” ve “politika oluşturma süreçlerine dâhil olmak” gibi faktörler de sıralanmıştır.

Kentsel merkezde yer alan belediye örneğinde, gelir-eğitim- toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın hakları konusunda hassasiyet daha üst düzeyde gözlemlenmekte, kent konseyinin yerel düzeyde doğrudan demokrasiye ve yönetime katkısının olumlu algısı da daha yüksek orandadır. Demokratik oluşum yorumu yaklaşık %50 oranındadır. Bürokratik süreç yakınması ve yerel bütçe şeffaf olamayış eleştirisi getirilmektedir. Kent konseyleri üzerindeki siyasi etki, mali özerklik, sivil inisiyatifin yeterince güçlü olmaması ve belediye bünyesindeki kent konseylerinin (*embeddedness*) faaliyetlerinin gerçekleştirebilen birimler olması da diğer eleştirilerdendir. Sunulan fikirlerin belediye tarafından uygulanması düzeyi, kırsal yerel yönetimde daha yüksek belirtilmiştir. Kent konseylerinin genel olarak yapısal sorunlarının kadın meclisleri özelinde de ortaya çıktığı görülmektedir. Diğer taraftan kadın meclislerinin sayısının, etkinliğinin ve kurumsal çevredeki etkisinin artması toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamada önemli bir gelişme olarak görülmektedir. Bu çerçevede hem belediyelerin hem de yerel düzeydeki diğer sivil aktörlerin kadın meclisleri ile etkileşiminin güçlendirilmesi önerilmektedir. Sonuç olarak kadın meclislerinin karar alma süreçlerine dâhil edilmesinin önemli olduğu ortaya çıkmıştır.

Elde edilen tüm anket ve mülakat sonuçları ile birlikte resmin bütünü görmek adına, 2 Mart 2020 tarihinde Silivri Belediye Meclisi'nin Mart Ayı toplantısı I. Birleşiminin I. Oturumuna katılmış, 4-7-8 Mart 2020 tarihlerinde Şişli KKKM faaliyetleri yerinde izlenmiştir. Silivri Belediye Meclisi çalışma toplantısında gözlemlenen en çarpıcı husus bir meclis üyesinin Silivri Belediyesi tarafından “Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Eşitliği Şartı”na imza koyulması önerisi ve buna istinaden ‘Toplumsal Eşitlik Komisyonu’nun kurulması önerisi olmuştur. Eğitim, çalışma hayatı ve siyaset alanında kadın-erkek eşitliğinin

temin edilmesi, yerel yönetimlerin kadın-erkek eşitliğindeki rolünün güçlendirilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğine katkı sağlanması gerekçeleriyle sunulan öneri, meclis tarafından reddedilmiştir. Gündemdeki tüm konular meclis tarafından ortak bir irade ile olumlu karşılanırken bu konunun olumsuz karşılanması çalışma açısından önemli bir bulgu olarak değerlendirilmiştir. İzleme yapıla Şişli KKKM faaliyetlerinde Kent Konseyi'nin çeşitli meclislerinden ve sivil toplum kuruluşlarından gelen kadınların ürünlerini sattığı bir etkinlik gerçekleştirilmiştir. Bu etkinlikte katılım ve kadının karar alma organlarındaki yerinden ziyade ticari kaygılar, kürtaj ve nafaka gibi konular ön plana çıkmıştır. Silivri Belediyesi Kent Konseyi'ndeki benzer gözlemlerin Şişli Belediyesi için de geçerli olduğu belirtebilirken Şişli'de toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın hakları konusunda hassasiyeti ile Silivri'den ayrıldığı gözlemlenmiştir. Özellikle Silivri Belediye Meclisi Çalışma Toplantısında gözlenen, kadın-erkek eşitliğinin eğitim, çalışma hayatı ve siyaset alanında sağlanması, yerel yönetimlerin kadın-erkek eşitliğindeki rolünün güçlendirilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğine katkı sağlanması gerekçeleriyle sunulan bir önerinin belediye meclis tarafından reddedilmiş olması, resmin bütünlüğü ve tutarlılığı açısından düşündürücü bulunmuştur.

Siyasal seçim siyasetinin halen bir erkek işi olduğu görüşleri bir yana, seçim siyasetinde temsil, eşitlik, kadının konumu araştırmaları sürmektedir (Lawles ve Fox 2010). Ülkelerin toplumsallaşma süreçlerinde, geleneksel rol bağlamında, siyaset ve onun etkileri tartışmanın odak noktasında yer almaktadır. Geleneksel aile rolleri devam ederken, kadının siyaset arenasında yer almaya başlaması anlaşılmaya çalışılmaktadır. Kurumsal yapıda, kadın ve seçim ortamında sayılar, ortalamaların altında temsiline nedenleri, kadının siyaset rolüne toplumsal red ve müzmin savurma, kültürel gelişim, ayrımcılığın nedenleri, kurumsal atalet, adayların seçilebilirlik listesinde yer alabilmesi, siyaset hevesi, vatandaşın ilgisi, siyaset parti üyeliği etkisi, kadın kuruluşlarının etkisi, kadının kendi olumsuz önyargısı, seçim ortamı ve siyaset kampanyasının olumsuz algısı, siyaset kültür ve yapısal etkenler; kadının yerel yönetimde sesini duyurabilmesi ve dengeli sayıda temsil edilebilmesinin gelecekte öngörülebilmesini etkileyebilir. Kadın yerel yöneticilerin erkek meslektaşlarına göre, vatandaş verilerini bütünleştirmede, iletişimi kolaylaştırmada, karar-alma süreçlerine vatandaş katılımını teşvik etmede daha adım atma olasılığı bazı araştırmalarda saptanmaktadır (Fox ve Schuhmann 1999: 231, 240). Kadın-erkek cinsiyet farklılıklarını abartmak gerekmez ise de, mesleki rollerinde erkek ve kadının farklı önderlik nitelikleri, gündemi, politika konuları kavramlaştırma yöntemleri getirdiği kabul edilmektedir. Kadın yerel yöneticinin sesinin farklı olduğu ve geleneksel katılımcı demokrasiye daha çok yer verdiğine işaret edilmektedir. Bu bağlamda, kadınların yerel yönetim seçimlerine aday olmakla başlayan, yerel yönetimde yönetici görevlere atanmada ve KKKM ve diğer seçimlik ya da gönüllülük esaslı kurullarda temsiline, kamunun idarede temsili ve katılımında, kamu yararı

açısından ve ülkenin sosyo-ekonomik gelişimine olumlu katkı bakımından da dikkate alınması gerekebilir.

Kadın meclislerinin ve kent konseylerinin aldıkları kararların yeterli düzeyde belediye meclisinde karşılık bulmadığı ancak uygulamaya etki ettiği tespit edilmiştir. Yerel yönetimlerin, kent konseylerinin kurulmasında, aktif hâle gelmesinde, çoğulcu bir yapı oluşturmasında ve aldığı kararların yasama organında temsil edilmesinde hassasiyet gösterme gerekliliği önerilebilir. Literatürde ve bu çalışmada tespit edilen; kent konseyindeki siyasal etkinin engellenmesi ve katılımda gönüllülük esasını arttırıcı önlemler alınmalıdır. Kent konseylerinin üzerindeki idari ve siyasi vesayet, örgütsel yapının zayıf kalmasına neden olduğu belirtilmektedir. Her ne kadar yazılı olarak düzenlenmese de kent konseylerine mali ve siyasi özerkliğin sağlanmasında yerel yönetim birimleri inisiyatif almalıdır. Görünürlüğün arttırılması için de kadın meclisinde erkeklerin bulunması, bağımsız bütçe, eğitim ve kota uygulaması gibi öneriler mevcuttur. Kent konseyleri yeterli görülmemektedir: Kadınlara faaliyetlerini gerçekleştirmek için imkân tanındığı ancak çalışma-tespit-ve etkinliklerinin arttırılabilmesi yönünde bir faaliyet bulunmadığı bildirilmektedir. Olumlu gelişmelerin kâğıt üzerinde kaldığı, uygulama konusunda arzu edilen seviyeye erişilemediği görüşü ifade edilmektedir. Katılım konusunda ciddi bir algı sorunu bulunmaktadır. Kamu otoritesi tarafından kurulan ya da ortaklaşa oluşturulan platformlarda yer almak katılımçılık açısından yeterli görülebilmektedir. Kararların şekillenmesinde hangi düzeyde belirleyici olduğu bile dikkate alınmamaktadır. İlişki biçimi genellikle hiyerarşik zemine oturmaktadır. Kurumsal- ilişki geliştikçe hesap sorma, eleştirme, karşı tutum geliştirme iradesi zayıflamaktadır. Kamu otoritesi ile kurumsal-ilişki genellikle resmi, yüzeysel ve temsili düzeydedir.

Silivri ve Şişli Belediyesi KKKM üzerinden yapılan incelemede kadın-erkek fırsat eşitliğini sağlamayı hedefleyen mekanizmaların iyileştirmeye ihtiyaç olduğu, kent konseylerine yapılan aynı ve maddi yardımların belediye başkanlarının inisiyatifinde olduğu gözlemlenmiştir. Çalışma bulguları genel olarak değerlendirildiğinde üzerinde durulması gereken en önemli tespitlerden biri gönüllülük esasına dayalı bir katılım aracı olan kent konseylerinin yerel demokrasinin temin edilmesine yönelik bir araç olarak görülmesinden ziyade bireylerin ekonomik faaliyetlerini gerçekleştirebildiği bir platform olarak görülmesidir. Kadın meclislerinin ve kent konseylerinin aldıkları kararların yeterli düzeyde belediye meclisinde karşılık bulmadığı, ancak diğer taraftan uygulamaya etki ettiği tespit edilmiştir. Kadın meclislerinin aldığı karar ve gerçekleştirdiği projelerinin belediye yönetiminin gündeminden ziyade yerel müşterek ihtiyaçlara yönelik olmalıdır. Bu nedenle gönüllü katılımı teşvik edilmeli, konsey ve meclislerde çok sesliliğin sağlanması gerekir. Kent konseyleri her ne kadar belediye tarafından idari, siyasi ve maddi özerkliğe kavuşturulsa da sivil inisiyatifin katılımına ve etkinliğine ihtiyaç duymaktadır.

Sonuç

Mevcut çalışmada farklı parti tipolojilerinde olan Silivri ve Şişli Kent Konseyi Kadın meclislerinin i) dahil olma, ii) Katılım, iii) kurum içi yönetim, iv) belediye ilişkisi v) özerklik ve kararlara etki düzeyi konusunda değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmaktadır;

- Gönüllük esasına göre örgütlenen KKKM'ler çalışma sonucunda gönüllülükten ziyade arkadaş/sosyal çevre ve bağlı bulunulan kuruma davet/kurumu temsil amacıyla dahil oldukları gözlenmiştir.
- Mülakat ve anket sonuçlarına göre kent konseylerinin niteliği itibarıyla yerel demokrasiye katkı sağladığı belirlenmiştir. Özellikle Silivri'de olumlu görüş belirtenler yaptığı ticari faaliyetleri vurgularken, olumsuz görüş belirtenler siyasi bir mekanizma haline gelmesini öne sürmüştür.
- Sorularda yer alan kurum içi yönetime ilişkin cevaplar genel olarak olumlu yöndeysen olumsuz beyanlar ise oylamaya tek aday çıkarılması, şeffaflık ilkesinin gözetilmemesi ve yöneticimci/kapsayıcı bir nitelikten uzak olmasını öne sürmüştür.
- Anti-demokratik oluşum sürecine dair görüşler Silivri Kent Konseyi'nden gelirken Şişli Kent Konseyi'nde mevcut düzenin daha kapsayıcı ve demokratik olması yönünde temenniler mevcuttur.
- Kent konseyi ile belediye ilişkisinin değerlendirildiği sorularda ağırlıklı olarak, belediye ve kent konseyi ilişkisinin iyi olduğu yönündedir.
- Kent Konseyi'nin ihtiyaçları için belediyeden mali bir destekten ziyade aynı destekler sağlandığı belirtilmiştir. İncelenen iki belediye kıyaslandığında verilen maddi desteklerden Silivri KKKM'nin daha olumlu karşıladıkları belirlenmiştir.
- Özerklik ve kararlarda etkililiğin değerlendirildiği sorularda Silivri KKKM'nin daha olumlu, Şişli KKK'nin ise daha olumsuz ifadeleri olduğu belirlenmiştir.
- Özerklik ve kararlarda etkili olunamayışa ilişkin tespit edilen engeller kent konseyleri üzerindeki siyasi etki, mali özerklik, sivil inisiyatifin yeterince güçlü olmaması ve belediye bünyesindeki kent konseylerinin faaliyetlerinin gerçekleştirebilen birimler olmamasıdır.

Yukarıda sunulan tespitler ışığında KKKM'ye katılım konusunda kadınların bilgilendirilmesi, teşvik edilmesi ve gönüllülük esasının ön plana çıkarılması önemli görülmektedir. Kurum içi yönetim konusunda muhalif bir grubun bulunması hem kent konseylerinin hem alt meclislerinin daha verimli çalışmalarını, aktif olmalarını sağlayabilecektir. Kadın meclisleri ve diğer meclislerin, belediye ile ilişki konusunda tüm siyasi endişelerden uzak, özerk bir niteliğe kavuşturulması gereklidir. Özellikle özerk bir bütçe oluşturabilmesi için

insan kaynağı desteğinin sağlanması öngörülebilir. Bunların dışında, kent konseyi kadın meclislerinde alınan kararların belediye meclislerinde etkin şekilde değerlendirilebilmesi için tavsiye niteliğinden çıkarılıp, bağlayıcı olması önerilmektedir.

Kaynakça

5393 Sayılı Belediyeler Kanunu. (3.07.2005) *Resmî Gazete* (Sayı: 25874). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5393.pdf>

AEP. (2003). T.C. 58. Hükümet Acil Eylem Planı (AEP) 03 Ocak 2003, <https://dspace.ceid.org.tr/xmlui/bitstream/handle/1/229/ekutuphane3.4.6.2.pdf?sequence=1&isAllowed=y>, Erişim: 10.03.2021

Akçayır, G. ve Biricikoğlu, H. (2021). “Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Sağlanmasında Kent Konseyi Kadın Meclisinin Rolü: Sapanca Kent Konseyi Örneği”. *Journal of Political Administrative and Local Studies*, 4(2), 106-131.

Akman, Ç. (2018a). “Kent Konseylerinde Kadın Eli: Söke Kent Konseyi Kadın Meclisi Üzerinden Bir Değerlendirme”. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 1(3), 396-410.

Akman, Ç. (2018b). “Kent Konseylerini Yeniden Düşünmek: Türkiye Kent Konseyleri Birliği’ne Üye Olan Kent Konseyleri Üzerinden Bir Değerlendirme”. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İİBF Dergisi*, 5(3), 740-764.

Alodalı, F., Yolcu, B. ve Sezgin, A. (2015). “Demokratik Katılımın Bir Aktörü Olarak Kent Konseylerinin Karşılaştırmalı Değerlendirmesi: Dört Farklı Parti, Dört Farklı Kent”. *II. Uluslararası Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı*. (Ed. E. B. Keskin ve E. Karakurt Tosun), Bursa.

Arslan, Ş. (2020). “Bir Yerel Yönetişim Aracı Olarak Adana Kent Konseyi”. *Türk Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 25-55.

Aygen, M. (2014). “Kent Konseylerinin Kent Yönetimine Katkıları Üzerine Bir İnceleme: Elazığ Örneği”. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 29(1), 217-236.

Belli, A. (2016). *Türkiye’de Kent Konseylerinin İşlevselliği Önündeki Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Büyükşehir Belediyeleri Örneği*. Yayınlanmış Doktora Tezi, T.C. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.

Çakır, S. ve Kayalidere, G. (2018). “Katılımcı Bütçeleme ve Kent Konseylerinde Katılımcı Bütçe Algısı: Manisa Yunusemre Belediyesi Kent Konseyi Örneği”. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 25(3), 941- 960.

Çelik, A. (2013). “Kent Yönetimi Bağlamında Kent Konseyinin İşlevleri Üzerine Bir Değerlendirme”. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 14(2), 215-229.

Emrealp, S. (2010). *Türkiye’nin Katılımcı Demokratik Yerel Yönetişim Modeli Olarak Dünyaya Armağanı: Kent Konseyleri*, İstanbul: UCLGMEWA.

- Erdoğan, M. (2021). Kent Konseyleri Konusunda Yazılan Lisansüstü Tezlerinin İçerik Analizi. *İnsan ve Toplum Bilimlerinde Akademik Çalışmalar*. (Ed, T. Erdoğan ve F. Sansar). Lyon: Livre de Lyon.
- Erkul, H., Baykal, T. ve Kara, H. (2013). “Kent Konseylerinin Sorunları Üzerine Bir İnceleme: Çanakkale Kent Konseyi Örneği”. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(22), 85-105.
- Fox, Richard L. ve Schuhmann, Robert A. (1999). “Gender and Local Government: A Comparison of Women and Men City Managers”. *Public Administration Review*, May/June 59(3), 231-242.
- Gauderman, K. (2003). *Women’s Lives in Colonial Quito: Gender, Law, and Economy in Spanish America*, University of Texas Press, Austin.
- Güler, E. ve Mutlu A. (2015). Belediye Başkanları ve Meclis Üyelerinin Kent Konseyi Algısı. *II. Uluslararası Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı*. (Ed, E. B. Keskin ve E. Karakurt Tosun), Bursa.
- Kara, H. ve Şimşek, S. (2016). “Kent Konseylerinin İşlevselliği ve Sürdürülebilirliği: Kadıköy Kent Konseyi Örneği”. *OÜSOBİAD*, 245-269.
- Karakurt Tosun, E. (2018). “Parlamentar Sistemde Katılımcı Yerel Yönetim Mekanizmaları Olarak Kent Konseyleri: Bursa Kent Konseyi Örneği”. *Strategic Public Management Journal*, 4(7), 1-12.
- Kestellioğlu, G. (2011), “Yerel Demokrasi ve Kent Konseyleri: Kahramanmaraş Örneği”. *II. Uluslararası Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı*. (Ed, E. B. Keskin ve E. Karakurt Tosun), Bursa.
- Kocaoğlu, M. (2014). “Katılımcı Demokrasi Algılaması ve Kent Konseyleri: Kırşehir Kent Konseyi Örneği”. *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 1-15
- Kutlu, S. (2019). *Yerel Karar Alma Sürecinde Gençlik Meclisleri: Konya Büyükşehir Belediyesi Gençlik Meclisi Üzerinden Bir İnceleme*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Osman, A., Belli, A., ve Arslan, Ş. (2017). “Kent Konseylerinde Halk Katılımı ve Gönüllülük: Adana Kent Konseyi Örneği”. *Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(3), 320-332.
- Önder, Ö. ve Güler, E. (2016). Türkiye’de Yerel Demokrasi Açısından Kent Konseyleri Üzerine Bir Araştırma: Kütahya Kent Konseyi Örneği. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7 (1), 881-902.
- Örselli, M., Bayrakçı, E. ve Kahraman, S. (2016). “Yerel Yönetişim ve Kadın Meclisleri: Karatay Kadın Meclisi Örneği”. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature And History of Turkish Or Turkic*, 11(2), 985-999.
- Öz, M. (2020). “Kent Konseylerinin Yerel Siyasetteki Rolü: Atakum Kent Konseyi Örneği”. *Akademik Düşünce Dergisi*, 1, 34-45.
- Özlu, R. M. (2020). “Kent Konseyi Kararlarının Değerlendirilmesi”. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (55), 117-140

- Sayın, A. (2008). “Avrupa Birliği’nin Kadın-Erkek Eşitliği Politikalarına Feminist Perspektiften Bakış”. *Toplum ve Demokrasi*, 2(4), 1-14.
- Sumbas, A. (2015). “Kadının Politik Temsil Meselesi Üzerine Bir Tartışma”. *İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, (53), 103-121.
- Sumbas, A. ve Ömürgönülşen, U. (2017). “Etkin Bir Yerel Paydaş Olma Yolunda Kadın Meclislerinin Karşılaştığı Sorunlar Üzerine Bir Değerlendirme: Ankara Kadın Meclisleri Örneği”, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 32(1), 65-81.
- Şahin, A., Söylemez, A. ve Taşpınar, Y. (2015). “Kent Konseylerinin Sosyal Medya Kullanımı Üzerine Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme (Küçükçekmece ve Yenimahalle Belediyeleri)”. *II. Uluslararası Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı*. (Ed, E. B. Keskin ve E. Karakurt Tosun), Bursa.
- Şahin, F. (2011). *Kadınların Siyasal Katılımları Çerçevesinde Kadın Meclislerinin Yerel Siyasetteki Etkinlikleri ve Üye Profilleri*. Uzmanlık Tezi, T.C Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Şahyar Akdemir, D. (2019). “Anadolu Üniversitesi Öğrencilerinin Kent Konseyi Algısı”. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 7 (3), 41-49.
- Usta, S. ve Bilgiç, E. (2016). “Katılım Kültürünün Gelişiminde Kent Konseylerinin Rolü: Karaman Kent Konseyi Örneği”. *Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 18(31), 36.
- Uzun, A. (2018). “Katılım ve Etkinlik Boyutları Açısından Kent Konseylerinin Değerlendirilmesi: Trabzon Büyükşehir Kent Konseyi Örneği”. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(23), 251-271.
- Yaman M. ve Küçükşen, M. (2018). “Yerel Demokrasinin Gelişimi Sürecinde Kent Konseylerinin Rolü ve İşlevselliği: Bursa ve Yalova Kent Konseyi Örneği”. *İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 1, 64-85.
- Yaylı, H. ve Eroğlu, G. (2015). “Yerel Katılım Bağlamında Türkiye’de Kadın Temsili”. *International Journal of Science Culture and Sport (Intjcs)*, (3), 502- 524.

EK: Mülakat Gerçekleştirilen Katılımcıların Bilgileri

KATILIMCI	KENT KONSEYİ	KENT KONSEYİNDE BULUNMA SÜRESİ	MECLİSTEKİ POZİSYONU	CİNSİYET	YAŞ
Katılımcı 1	Silivri Kent Konseyi	1	KKKM Üyesi	Kadın	33
Katılımcı 2	Silivri Kent Konseyi	1	KKKM Üyesi	Kadın	27
Katılımcı 3	Silivri Kent Konseyi	1	KKKM Üyesi	Erkek	33
Katılımcı 4	Silivri Kent Konseyi	1	KKKM Üyesi	Kadın	39
Katılımcı 5	Silivri Kent Konseyi	1	Yönetim Kurulu Üyesi	Kadın	49
Katılımcı 6	Silivri Kent Konseyi	6	Parti Temsilcisi/Üye	Kadın	49
Katılımcı 7	Silivri Kent Konseyi	4	Eski Yönetim Kurulu Üyesi	Kadın	47
Katılımcı 8	Silivri Kent Konseyi	4	KKKM Başkanı	Kadın	48
Katılımcı 9	Silivri Kent Konseyi	Belirtilmemiş	KKKM Üyesi	Kadın	56
Katılımcı 10	Silivri Kent Konseyi	7	KKKM Üyesi	Kadın	58
Katılımcı 11	Silivri Kent Konseyi	1	KKKM Üyesi	Kadın	55
Katılımcı 12	Silivri Kent Konseyi	5	KKKM Üyesi	Kadın	57
Katılımcı 13	Silivri Kent Konseyi	5	KKKM Üyesi	Kadın	60
Katılımcı 14	Silivri Kent Konseyi	3	Mahalle Sorumlusu/Üye	Kadın	68
Katılımcı 15	Şişli Kent Konseyi	1	KKKM Üyesi	Kadın	34
Katılımcı 16	Şişli Kent Konseyi	1	Yönetim Kurulu Üyesi	Kadın	47
Katılımcı 17	Şişli Kent	2	KKKM Üyesi	Kadın	49

Kent Konseyi Kadın Meclisleri Üzerine Bir Değerlendirme: Silivri ve Şişli Kent Konseyi Kadın Meclisleri

	Konseyi				
Katılımcı 18	Şişli Kent Konseyi	1	Kadın Meclisi Sekreteri	Kadın	47
Katılımcı 19	Şişli Kent Konseyi	1	KKKM Üyesi	Kadın	50
Katılımcı 20	Şişli Kent Konseyi	1	KKKM Üyesi	Kadın	56
Katılımcı 21	Şişli Kent Konseyi	Belirtilmemiş	KKKM Üyesi	Kadın	55
Katılımcı 22	Şişli Kent Konseyi	Belirtilmemiş	KKKM Üyesi	Kadın	77
Katılımcı 23	Şişli Kent Konseyi	2	KKKM Üyesi	Kadın	63
Katılımcı 24	Şişli Kent Konseyi	1	Yönetim Kurulu Üyesi	Kadın	63
Katılımcı 25	Şişli Kent Konseyi	1	KKKM Başkanı	Kadın	65